

Kemikaliegranskningsfunktionen

Informationsblad – februari 2018

Trafikverkets Kemikaliegranskningsfunktion ger ut informationsblad ett par gånger om året. Syftet är att sprida nyheter inom kemikalieområdet som berör Trafikverkets verksamheter. Informationsbladet berör nyheter gällande kemiska produkter och farliga ämnen i material och varor.

GRANSKNINGSFUNKTIONEN INFORMERAR

- **Nya medarbetare på Kemikaliegranskningsfunktionen**

Jenny Fredriksson är sedan 1 september ny medarbetare på Granskningsfunktionen. Jenny är utbildad Miljöingenjör och har tidigare arbetat på ABB och inom pappersindustrin med kemikalie- och miljöfrågor. Jenny är stationerad på Trafikverket i Borlänge och arbetar bl.a. med att granska kemiska produkter, driva projekt, bistå entreprenörer och intern personal vid kemikaliefrågor, utveckla kemikaliehanteringssystemet mm.

Sedan 1 oktober finns även Ida Bois som medarbetare på Granskningsfunktionen. Ida har arbetat på Trafikverket i två år med framförallt miljöbedömning av den nationella transportplanen. Ida är precis som Jenny stationerad i Borlänge. Förutom kemikaliegranskning och arbete med att bistå entreprenörer och intern personal vid kemikaliefrågor jobbar Ida med riktade miljöåtgärder, som projektcontroller inom fordons- och bränsleområdet och har som miljögeneralist en samordnande roll inom olika projekt och uppdrag.

Kontaktuppgifter till Jenny, Ida och övriga på Granskningsfunktionen finns på sista sidan i informationsbladet samt på Trafikverkets [hemsida](#).

- **Automatisk årsrapport i Chemsoft**

Den sista december varje år sparas det gångna årets kemikalieförteckning i Trafikverkets kemikaliehanteringssystem Chemsoft.

Aktuell förteckning ▾

Detta sker per automatik och innebär inga förändringar i kemikalieförteckningen. Ovanför kemikalieförteckningen till höger visas en rullist där år kan väljas. Grundinställningen är att aktuell förteckning visas.

- **Nu är det CLP som gäller!**

Från och med juni 2017 ska alla kemiska produkter som köps eller säljs vara klassificerade, märkta och förpackade enligt CLP. Denna förändring gäller även i tillhörande säkerhetsdatablad, eftersom en produkts märkning speglas i avsnitt 2 i säkerhetsdatabladet. Trafikverket granskar enbart kemiska produkter som klassificerade och märkta enligt CLP. Produkter som är klassificerade och märkta med KIFS 2005:7 returneras.

- **Översättningsnyckeln har uppdaterats**

Trafikverkets översättningsnyckel är ett hjälpmedel för att avgöra vilka varor som klarar Trafikverkets kriterier. Översättningsnyckel är framtagen i samverkan med BASTA, Byggsvarubedömningen och SundaHus. Nu finns en uppdaterad version tillgänglig på Trafikverkets [hemsida](#).

- **Summering av granskningsåret 2017**

Under 2017 skickades det in nästan 1200 kemiska produkter för granskning till Trafikverkets kemikaliehanteringssystem Chemsoft. Den genomsnittliga granskningstiden var 1,7 arbetsdagar och inget enskilt ärende överskred 5 arbetsdagar innan beslut.

Trafikverkets Grupp	Antal granskade produkter
! -Ej märkningspliktig	300
A -Tillåten	290
B -Riskminskning	451
C -Utfasning	20
D -Förbjuden	7

Antalet produkter som skickades in för granskning ökade med nästan 10 procent från föregående år, 2016.

Mer än hälften (55 %) av produkterna klarar Trafikverkets kriterier för Grupp A, som är likvärdigt med att klara BASTAs kriterier. Föregående år, 2016, var andelen densamma.

Totalt blev 20 produkter granskade till C-Utfasning under 2017. Av dessa användes endast fem produkter. Utöver dessa 5 användes en produkt klassad i Grupp D-Förbjuden med tillåtet användningsområde samt en produkt i Grupp C från tidigare år. Detta gav totalt 7 st använda produkter med utfasningsegenskaper under 2017. En anledning till att endast 7 produkter användes är Trafikverkets aktiva arbete med utfasningsanalyser.

Drygt 100 produkter blev returnerade pga ofullständig information. Dessa fick utlåtandet Ej fullständigt.

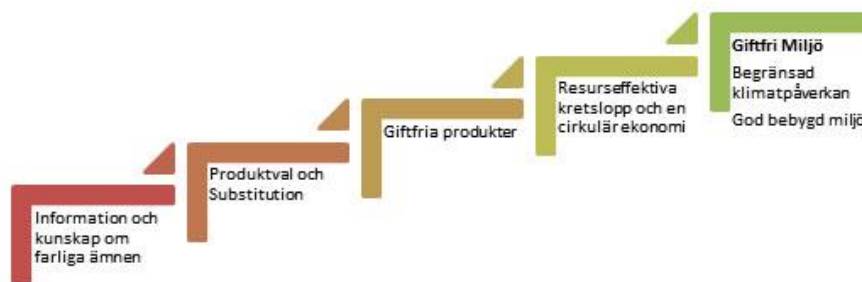
Miljömålsrådsåtgärden Öka takten – Kemikalieinformation Nu!

Den 18 oktober genomfördes en workshop inom ramen för miljömålsrådsåtgärden *Öka takten – Kemikalieinformation NU!* med fokus på hur branschens aktörer gemensamt kan bidra med en ökad tillgång till kemikalieinformation.

Information om åtgärden samt information och material från workshopen finns på Trafikverkets [hemsida](#).

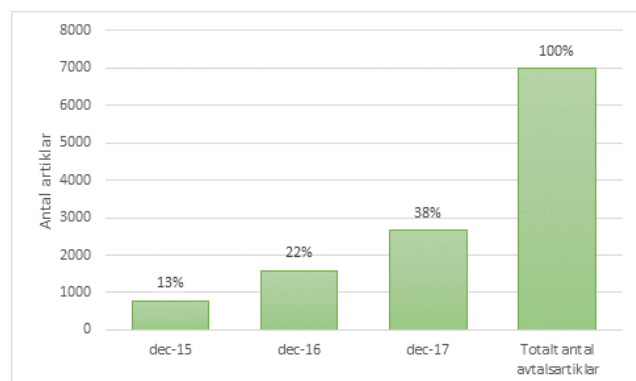
Bakgrund och syfte

Öka takten – Kemikalieinformation Nu! är en av Miljömålsrådets 44 prioriterade åtgärder. Syftet med åtgärden är att öka takten i arbetet med att nå det nationella miljömålet Giffri miljö. *Öka takten – Kemikalieinformation Nu!* genomförs av drivansvarig myndighet, Trafikverket, tillsammans med samverkande myndigheter, Boverket och Kemikalieinspektionen. Projektet ska påskynda tillgängliggörandet av information om farliga ämnen i bygg- och anläggningsprodukter, med fokus på sammansatta varor. Projektet förväntas bidra till att förbättra förutsättningar för minskad användning och spridning av farliga ämnen från bygg- och anläggningsprodukter. Genom tillgång på information möjliggörs ett aktivt produktvalsarbete med fokus på utfasning av särskilt farliga ämnen. Åtgärden möjliggör även en miljösäker förvaltning och avfallshantering. Figuren illustrerar betydelsen av information och kunskap om farliga ämnen för att kunna ta de fortsatta stegen mot resurseffektivitet och en giffri miljö.

Mer än var fjärde vara har information om innehåll av farliga ämnen

Under 2017 har andelen artiklar med tillgång på information om innehåll av farliga ämnen ökat från 22 till 38 procent. Trafikverket bedriver ett systematiskt arbete med att implementera miljökrav på innehåll av farliga ämnen i entreprenadkontrakt och i den interna varuupphandlingen av strategiskt material. Trafikverkets varuupphandling omfattar drygt 7000 artiklar och målsättningen är att som steg ett få tillgång till information om innehåll av farliga ämnen i samtliga artiklar och i steg två substituera de artiklar som inte klarar BASTAs kriterier. Den långsiktiga målsättningen är att kunna bygga och underhålla infrastrukturen med material och varor som klarar BASTAs kriterier (BASTAs kriterier motsvarar Trafikverkets kriterier för Grupp A).

REACH och CLP

Den 15 januari 2018 uppfördes 7 nya ämne på Echa:s kandidatförteckning:

- Benz[a]antracen, cas 56-55-3, 1718-53-2
- Kadmiumkarbonat, cas 513-78-0
- Kadmiumdihydroxid, cas 21041-95-2
- Kadmiumnitrat, cas 10325-94-7
- Krysen, cas 218-01-9
- Dodecachloropentacyclo[12.2.1.16,9.02,13.05,10]octadeca-7,15-diene ("Dechlorane Plus"™)
- Reaction products of 1,3,4-thiadiazolidine-2,5-dithione, formaldehyde and 4-heptylphenol, branched and linear (RP-HP)

Kandidatförteckningen

Totalt finns nu 181 ämnen upptagna på kandidatförteckningen. Kandidatämnen har utfasningsegenskaper och motsvarar Grupp C eller Grupp D enligt Trafikverkets kriterier

4-tert-Butylfenol, som ingår i ämnesgruppen Reaction products of 1,3,4-thiadiazolidine-2,5-dithione, formaldehyde and 4-heptylphenol, branched and linear (RP-HP), finns representerad i 5 st produkter i Trafikverkets Chemsoft: 3 st av dessa är granskade till C-utfasning och 2 st till D-förbjuden.

Inget av de andra nya kandidatämnena finns i någon produkt i Trafikverkets Chemsoft.

Bisfenol A (4,4-isopropylidendifenol), cas 80-05-7, som redan finns upptagna på Kandidatlistan, har uppdaterats pga. dess hormonstörande egenskaper. Bisfenol A finns representerad i 5 st produkter i Trafikverkets Chemsoft. Samtliga produkter är granskade till Grupp D-Förbjuden, då Bisfenol A finns upptaget på Trafikverkets förbudslista.

Kandidatförteckningen finns tillgänglig på Echa:s [hemsida](#).

Glyfosat – godkänt i ytterligare fem år

EU-kommissionen har, via omröstning i en omprövningskommitté, fått stöd av en majoritet av EU:s medlemsländer till förnyat godkännande för Glyfosat i ytterligare fem år. Godkännandet sträcker sig fram till och med den 15 december 2022.

Glyfosat är ett verksamt ämne i cirka 25 godkända växtskyddsmedel som saluförs Sverige, där ibland RoundUp Ultra (tidigare kallad RoundUp Bio) som Trafikverket använder vid vegetationsreglering av banvallar. Produktgodkännandet av den kemiska produkten sker nationellt och RoundUp Ultra är godkänd för användning inom Sverige till och med sista december 2018.

Trafikverket arbetar med att utreda alternativa preparat och metoder för att i framtiden kunna ersätta Glyfosat. Mer information om Trafikverkets kemiska ogräsbekämpning finns på Trafikverkets [hemsida](#).

Mer information om Glyfosat finns på Kemikalieinspektionens [hemsida](#).

Trafikverket använde 2017 ca 2,3 ton glyfosat, det motsvarar 0,3 procent av den totala mängden som årligen används i Sverige

Anmälningsskrav för nanomaterial

Från den 1 januari 2018 införs ett nytt krav på att anmäla uppgifter om nanomaterial i kemiska produkter till Kemikalieinspektionens Produktregister. Trafikverket är positivt till kravet, då detta innebär ökad tillgång till information och kunskap om produkters innehåll och ökar möjligheterna för en säker hantering.

De nya kraven införs i Kemikalieinspektionens nya grundföreskrifter om kemiska produkter och biotekniska organismer (KIFS 2017:7), som från årsskiftet ersätter den äldre grundföreskriften KIFS 2008:2.

Mer information om anmälningsskravet samt KIFS 2017:7 finns på Kemikalieinspektionens [hemsida](#).

Nanomaterial är ett avsiktligt tillverkat material som innehåller partiklar i fritt tillstånd eller i form av aggregat eller agglomerat och där minst 50% av partiklarna i antalsstorleksfördelningen har en eller flera yttre dimensioner i storleksintervallet 1–100 nm.

Kreosot – förlängt godkännande till 2020

EU-kommissionen har beslutat att senarelägga beslutsdatumet för godkännandet av kreosot som verksamt ämne i träskyddsmedel, från den 30 april 2018 till den 31 oktober 2020. Detta innebär att kreosot är ämnesgodkänt inom EU fram till den 31 oktober 2020.

Förutom ämnesgodkännandet av kreosot inom EU så krävs även nationella produktgodkännanden av den saluförda kemiska produkten som innehåller kreosot. Kemikalieinspektionen har produktgodkänt kreosotoljor till och med mars 2021. Produktgodkännandet gäller hela den beslutade godkännandetiden, även fast EU-kommissionen inte förlänger ämnesgodkännandet efter 31 oktober 2020. Detta innebär att produktgodkända oljor får saluföras i Sverige tom mars 2021.

Uppskattningsvis består 35 procent av järnvägsnätet av kreosotimpregnerade träsliprar idag. Trafikverket genomför en innovationsupphandling för ersättningsslipor till kreosotimpregnerad träsliper. Sex olika alternativa slipor testas, tre plastslipor, en träsliper med alternativ impregneringsolja och två stycken betongslipor. Teknisk utvärdering samt genomförande av livscykelanalyser för samtliga alternativ pågår och avslutas under våren 2018. Kreosot är ett utfasningsämne och syftet med innovationsupphandlingen är att hitta en alternativ slipor som möjliggör utfasning av kreosotimpregnerad slipor.

Kommissionens beslut finns tillgängligt via [EUR-Lex](#).

Trafikverkets Kemikaliegranskningsfunktion

E-mail:
granskningsfunktionen@trafikverket.se

Hemsida:
www.trafikverket.se/kemikaliehantering
www.trafikverket.se/materialkrav

Utredare Material och Kemiska produkter

Jenny Fredriksson
Telefon: 010-123 33 37
jenny.fredriksson@trafikverket.se

Karin Grip
Telefon: 010-484 41 22
karin.grip@trafikverket.se

Ida Bois
Telefon: 010-123 71 01
ida.bois@trafikverket.se

Anna-Karin Strand
Telefon: 010-484 45 53
anna-karin.strand@trafikverket.se

Nationell samordnare Material och Kemiska produkter

Malin Kotake
Telefon: 010-123 12 39
malin.kotake@trafikverket.se